

**МІНІСТЕРСТВО ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ
(Мінприроди)**

вул. Митрополита Василя Липківського, 35, Київ, 03035, тел.: (044) 206-31-00, (044) 206-31-64;
факс: (044) 206-31-07; E-mail: secretar@menr.gov.ua; Код ЄДРПОУ 37552996

№
на № 01 від 25.09.2017

ТОВ «Тернопільтепло»
вул. Б. Хмельницького, 11А,
м. Тернопіль, 46001

Про висновок державної
екологічної експертизи

Міністерство екології та природних ресурсів України нижченаведеним повідомляє, що:

- видало висновок державної екологічної експертизи по матеріалам оцінки впливу на навколишнє середовище «Технічне переоснащення котельні по вул. Купчинського, 14а в м. Тернопіль для використання альтернативних видів палив» (додається);
- матеріали, що надавались на проведення державної екологічної експертизи, повертаємо у повному обсязі (додаються).

Додатки:

- матеріали, що надавались на проведення державної екологічної експертизи;
- висновок державної екологічної експертизи від 22.11.2017
№ 7-03/12-24690/10-17 на 8 арк. в 1 прим.

Заступник Міністра

В.М. Вакарш

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник Міністра екології
та природних ресурсів України

В.М. Вакарш

ВИСНОВОК

№ 7-03/12-24690/10-17 від 22.11.2017

державної екологічної експертизи по матеріалам оцінки впливів на навколишнє середовище до робочого проекту «Технічне переоснащення котельні по вул. Купчинського, 14а в м. Тернопіль для використання альтернативних видів палива»

Міністерством екології та природних ресурсів України у зв'язку із зверненням ТОВ «Тернопільтепло» від 25.09.2017 № 01, відповідно до вимог Закону України «Про екологічну експертизу» та інших нормативно-правових актів, проведена державна екологічна експертиза по матеріалам оцінки впливів на навколишнє середовище до робочого проекту «Технічне переоснащення котельні по вул. Купчинського, 14а в м. Тернопіль для використання альтернативних видів палива» (далі – матеріали ОВНС).

Замовник державної екологічної експертизи – ТОВ «Тернопільтепло», адреса: 46001 м. Тернопіль, вул. Б. Хмельницького, 11А. Розробник матеріалів ОВНС – Новокаховський комплексний проектно-вишукувальний відділ «НДІпроектреконструкція», інженер-проектувальник Савенко О.О. (кваліфікаційний сертифікат Серія АР №003211).

У складі наданих матеріалів представлені оригінали та копії наступних документів: матеріали ОВНС до робочого проекту «Технічне переоснащення котельні по вул. Купчинського, 14а в м. Тернопіль для використання альтернативних видів палива», 2016 р.; «Завдання на розробку матеріалів «ОВНС»; «Заява про екологічні наслідки»; «Заява про наміри»; публікації «Заяви про наміри» у газеті «Моя газета» від 01 серпня 2016 р. №3(490); та «Заяви про екологічні наслідки» в газеті «Тернопіль Вечірній» від 07.09.2016 р. № 20 (1825); протокол відкритого засідання щодо обговорення намірів відносно планової діяльності ТОВ «Тернопільтепло» у сфері використання альтернативних видів палива від 05 вересня 2016р.; лист Тернопільської міської ради № 785/16 від 03.09.2016 щодо відсутності зауважень та пропозицій громадських організацій та громадян; експертна оцінка щодо розгляду проектної документації за робочим проектом «Технічне переоснащення котельні по вул. Купчинського, 14а в м. Тернопіль для використання альтернативних видів палива» філії ДП «УКРДЕРЖ-БУДЕКСПЕРТИЗА» у Тернопільській обл. від 31.03.2017 № 20-0021-17/ЕО; рішення Тернопільської міськради від 23 березня 2016р. № 240 щодо технічного переоснащення котельні по вул. Купчинського, 14а в м. Тернопіль для використання альтернативних видів палива; сертифікат відповідності ДГП СВЦОО

№ UA.TR.012.C.0186-16 на котли водогрійні твердопаливні типу УТВ виробництва ТОВ «Фірма «Промгазтехнологія»; дозвіл № 2947.16.32 ГУ Держпраці в Київській обл. від 28.10.2016 р. на застосування водогрійних котлів твердопаливних моделей «УТВ» ТОВ «Фірма «Промгазтехнологія»; паспорт ПГТ 400.00.00.00.000 ПС та інструкція з експлуатації ПГТ 404.00.00.00.000 ІЕ на УТВ-2,5 за ТУ У 25.2-30594998-009:2015 розроблені ТОВ «Фірма «Промгазтехнологія», м. Фастів, 2016 р.; довідки Тернопільського ОЦГ щодо метеоумов та фонових концентрацій від 12.07.2016 р. № 35.02/03/167 та від 08.07.2016 р. № 35.09/33/1; результати досліджень хімічного складу золи торфу, виконаних науково-дослідницькою лабораторією мінеральних геохімічних досліджень «Інститут геології» КДУ ім. Т.Шевченка; «Звіт по інвентаризації викидів забруднюючих речовин для КП «Тернопільміськтеплокомуненерго» Тернопільської міської ради, котельня по вул. Купчинського, 14а, м. Тернопіль», 2014; лист Департаменту екології та природних ресурсів Тернопільської обласної державної адміністрації від 02.12.2014 № 2-2/2162 щодо видачі дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря; дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами за № 6110100000-323, виданий Департаментом екології та природних ресурсів Тернопільської обласної державної адміністрації КП «Тернопільміськтеплокомуненерго» Тернопільської міської ради від 02.12.2014 із терміном дії до 02.12.2024; сертифікат якості на брикети торфові для комунально-побутових потреб ДП «Чернігівторф», виданий Українською інспекцією по контролю якості торф'яної продукції і паливних брикетів «Укрінспаливо» від 10.02.2017; звіт по роботі «Про ведення досліджень атмосферного повітря на вміст забруднюючих речовин на межі СЗЗ котельні ТОВ «Тернопільтепло», ТОВ НВП «ЕКОС», 2017; договір про спільну діяльність від 03.11.2016 р. між КП «Тернопільміськтеплокомуненерго» Тернопільської міської ради та ТОВ «ТЕРНОПІЛЬТЕПЛО».

Метою представленої на розгляд роботи є аналіз основних видів впливу на компоненти навколишнього природного середовища проекрованої діяльності ТОВ «ТЕРНОПІЛЬТЕПЛО» при технічному переоснащенні існуючої котельні по вул. Купчинського, 14а в м. Тернопіль.

Матеріали ОВНС розроблені на підставі «Завдання на розроблення матеріалів ОВНС» з метою визначення доцільності та прийнятності планованих робіт вимогам природоохоронного законодавства України.

Згідно з наданими матеріалами, ділянка розміщення існуючої котельні площею 0,6630 га знаходиться по вул. Купчинського, 14а у межах складеної забудови:

Існуюча котельня складається з котельного залу, в якому розташовані 2 котла КВГ-7,56-150 та 2 котла Е-1,0-0,9Г-3, що працюють на природному газі кімнати чергового персоналу та побутових приміщень. В котельному залі також встановлені мережеві насоси, електрощити, блоки автоматики, водопідготовка.

Планована господарська діяльність передбачає технічне переоснащення існуючої котельні шляхом встановлення в котельному залі одного котла-установки УТВ-2,5 МВт по теплоутилізації відходів з пальником ППП-2Б для часткової економії природного газу з метою вироблення теплової енергії на альтернативному паливі.

Устаткування УТВ-2,5 тепловою потужністю 2,5 МВт передбачена до праці на торф'яному паливі в кількості 3000 т/рік, що відповідає таким показникам: відносна вологість – не більше 20%, теплотворна здатність 14,9М Дж/кг (3549 ккал/кг).

Газопостачання (розпалювання) котла-установки УТВ-2,5 передбачено від існуючої мережі газопроводу котельні.

Робота устаткування УТВ-2,5 передбачається тільки в опалювальний період року, 184 доби на рік (4416 год/рік).

З метою забезпечення паливом установки УТВ-2,5 протягом 3 діб на території котельні передбачено встановлення приймального бункеру обсягом 100 м³, що обладнується повністю закритою системою подачі палива в топку котла, виключає попадання пилу в навколишнє середовище, забезпечує чистоту палива та оберігає від попадання атмосферних опадів. Заповнення бункеру паливом здійснюється спеціалізованим автотранспортом. Приймальний бункер палива обладнується рукавним фільтром з імпульсною регенерацією, що забезпечує під час заповнення бункеру паливом видалення надлишку повітря та повернення вловленої сировини у бункер. Димові гази від топки котла після теплообмінників відходять у рукавний фільтр, де продукти спалювання торфу вловлюються та видаляються системою імпульсної регенерації фільтру. Очищені димові гази видаляються через індивідуальні газоходи на проектувану димову трубу діаметром 0,4 м висотою 22 м за допомогою димососу ВЦ-6-28 № 6,3-22/3000.

В період подачі палива у топку передбачається використання природного газу, при виведенні котла в робочий режим подача газу автоматично припиняється або подається в режимі підігріву. Розрахункова кількість використання природного газу складає 5 тис.м³/рік (3,62 т/рік).

Режим роботи котла та коригування процесу спалювання палива передбачається автоматично з використанням контрольно-вимірювальних приладів (передбачається встановлення блок-автоматики «ВЕГА»), в тому числі; подачі палива в топку котла; поступове регулювання теплопродуктивності від 10 до 100%; відключення котла від норм контрольних параметрів; індикацію стану датчиків контрольних параметрів на панелі оператора; вирахування теплової потужності в МВт і Гкал, автоматичне золовидалення з колошникової решітки золи. Устаткування котла забезпечене стаціонарним газоаналізатором контролю кисню та вуглецю оксиду.

Зольний залишок видаляється з крокуючої колошникової решітки до транспортеру через отвір, до якого прикріплюються мішки типу «біг-бег», як після наповнення герметично закриваються, тимчасово накопичуються на

обладнаному майданчику (під навісом) для подальшого поводження з даними відходами згідно законодавства.

Природоохоронні заходи:

- організація технологічного процесу передбачена на території що має тверде суцільне водонепроникне покриття;
- наявність мереж інженерної інфраструктури;
- організація збору, очищення та відведення дощових і талих вод, з метою виключення виникнення забруднення водного середовища, ґрунту;
- використання справного технологічного обладнання;
- у разі виникнення необхідності, ремонтні роботи техніки, обладнання тощо, що передбачені до використання при реалізації технологічного регламенту, проводити у спеціально передбачених та організованих для можливості реалізації, з точки зору вимог законодавства України, місцях;
- наявність чіткого регламенту та необхідної кількості засобів на випадок виникнення необхідності оперативної ліквідації, у повному обсязі, з метою мінімізації можливого негативного впливу на оточуюче природне середовище, будь-якої аварійної ситуації;
- припинення будь-яких робіт при виникненні будь-яких нештатних ситуацій (поломка, аварії, тощо) до приведення технологічного процесу до нормальних умов;
- дотримання інших природоохоронних заходів, передбачених відповідними режимними картами котлів та матеріалами ОВНС;
- недопущення перевищення розрахунково визначених концентрацій по основним забруднюючим речовинам;
- забезпечення обладнання необхідною запірною арматурою і контрольно-вимірювальними приладами, встановленими в місцях, зручних для обслуговування та провадження заходів контролю;
- використання у технологічному процесі обладнання, яке виготовлено з корозійностійких матеріалів;
- проведення моніторингу стану навколишнього природного середовища;
- сировина, що використовується на об'єкті, повинна відповідати технічним умовам, державним стандартам, санітарним нормам та регламентам технологічних процесів;
- робота технологічного устаткування у форсованому режимі заборонено;
- облаштування місць тимчасового зберігання відходів відповідно до вимог законодавства;
- вести первинний поточний облік кількості, типу і складу відходів і подавати щодо них статистичну звітність у встановленому порядку;
- електронне керування процесами і автоматизація паливоподачі, горіння та видалення золи з твердопаливного котла;
- ізоляція всіх гарячих частин обладнання та трубопроводів;
- підтримка повної технічної готовності обладнання і герметичності трубопроводів;

- проведення систематичного контролю за герметичністю клапанів, арматури та з'єднань трубопроводів;
- додержання встановлених нормативів ГДВ забруднюючих речовин в атмосферне повітря;
- здійснення планованої діяльності дозволяється при наявності документів, якими з огляду на вимоги законодавства України регулюється та регламентується експлуатація обладнання, устаткування та пакувальна тара, що передбачено до використання даними матеріалами ОВНС;
- реалізація планової діяльності передбачена з урахуванням та на підставі наявності усіх дозвільних документів, передбачених (необхідних) вимогами законодавства України;
- оснащення котла-установки УТВ-2,5 пилоочистним устаткуванням;
- оснащення приймального бункеру для зберігання палива пилоочистним устаткуванням;
- при зниженні ефективності роботи пилоочистного обладнання робота УТВ-2,5 підлягає припиненню до часу відновлення ефективності;
- оснащення установки УТВ-2,5 автоматикою безпеки котла, якою передбачається відключення подачі палива та дуттьового вентилятора при відхиленні режиму роботи котла від заданих параметрів;
- оснащення котла-установки шафою управління ШУ-1 в яку входить: система аварійної сигналізації, система автоматичного регулювання технологічних параметрів і режимів роботи;
- впровадження заходів, внаслідок реалізації яких, процес видалення зольного залишку та процес подачі палива до УТВ-2,5 – не є процесами утворення викиду ЗР до атмосферного повітря;
- використання герметичних систем;
- оснащення установки системою аварійної сигналізації та переносним газоаналізатором для контролю вмісту CO₂ в димових газах;
- оснащення труби котельні блискавозахистом.

Оцінка ризику впливу господарської діяльності на здоров'я населення:

З огляду на передбачені рішення щодо можливості впровадження технології проведення робіт, у т.ч. за результатами аналізу розрахунків, наведених у матеріалах «ОВНС», встановлено, що діяльність проєктованого об'єкту оцінюється як прийнятна.

Оцінка соціального ризику:

За результатами аналізу розрахунків, наведених у матеріалах ОВНС, встановлено, що рівень соціального ризику планованої діяльності для населення є прийнятний.

Вплив виробничого шуму:

Згідно наданих на розгляд матеріалів ОВНС, встановлено, що джерела шуму на об'єкті за своїм рівнем звукового навантаження не перевищуватимуть нормативних рівнів звукового тиску. Рівень вібрації працюючого обладнання не чинитиме руйнівної дії. Джерела ультразвуку електромагнітних та іонізуючих випромінювань відсутні.

Вплив на атмосферне повітря:

За даними розрахунку приземних концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі встановлено - максимальні значення приземних концентрації за всіма ЗР не перевищуватимуть нормативно встановлених вимог щодо стану атмосферного повітря для житлової та громадської забудови.

Платіж за викиди забруднюючих речовин в атмосферу, визначений в грошовому виразі, розраховується згідно ставки податку за викиди в атмосферне повітря окремих забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення (п. 243.1 ст. 243 Податкового кодексу України).

Таким чином, за результатами проведеного аналізу визначено, що при штатному режимі експлуатації котельні вплив на повітряне середовище з урахуванням реалізації передбачених заходів визначається як *екологічно допустимий*.

Оцінка фактичного впливу здійснюється на підставі та з урахуванням результатів моніторингу стану навколишнього середовища щодо реалізації планової діяльності.

Вплив на водні ресурси:

Відповідно до матеріалів ОВНС водопостачання котельні передбачено від існуючих мереж водопроводу.

Підживлення системи циркуляції теплоносія здійснюватиметься із існуючого баку об'ємом 4м³ та існуючими насосами з існуючого водопроводу міської мережі водопостачання, що забезпечуватиме необхідний статичний тиск в зворотному трубопроводі теплової мережі. Річна витрата води складатиме 35,5 м³/рік, що забезпечується з мережі міського водопостачання, згідно діючого Договору з КП «Водоканал». Скидів забруднених стічних вод в мережу каналізації не передбачається. Відкриті водойми в районі розташування котельні відсутні.

При реалізації господарської діяльності вода питної якості в технологічному процесі не використовується.

Оцінка фактичного впливу здійснюється на підставі та з урахуванням результатів моніторингу стану навколишнього природного середовища щодо реалізації планованої діяльності.

При штатному режимі експлуатації вплив на водне середовище приймається як *екологічно допустимий*.

Вплив на ґрунт та земельні ресурси:

Вплив на ґрунти та земельні ресурси при штатному режимі експлуатації котельні відсутній. Враховуючи передбачені до виконання природоохоронні заходи, вплив на ґрунти та земельні ресурси приймається як *екологічно допустимий*.

Вплив на флору і фауну, заповідні об'єкти:

При штатних умовах експлуатації об'єкту господарської діяльності негативний вплив на рослинний і тваринний світ відсутній або має опосередкований характер. У зоні впливу об'єкту господарської діяльності відсутні території, що охороняються (заповідники, розплідники, пам'ятники

природи), об'єкти, що внесені до державного й місцевого реєстру природно-заповідного фонду, території, перспективні для заповідання.

Вплив об'єкту державної екологічної експертизи на рослинний і тваринний світ, заповідні об'єкти характеризується як *екологічно допустимий*.

Вплив на соціальне середовище:

Вплив на соціальне середовище носить позитивний аспект (можливе створення додаткових робочих місць підвищення відрахувань у місцевий та обласний бюджет тощо). Прийняті природоохоронні заходи та система контролю за станом відходів, способами їх зберігання та поводження з ними, забезпечують мінімальний залишковий рівень впливу господарської діяльності на умови життєдіяльності місцевого населення та його здоров'я.

Вплив господарської діяльності на навколишнє соціальне середовище приймається як *екологічно допустимий*.

Вплив на техногенне середовище:

Господарська діяльність не спричиняє порушення навколишнього техногенного середовища за умов комплексного дотримання правил експлуатації. Пам'ятки архітектури, історії і культури (як об'єкти забудови), зони рекреації, культурного ландшафту та інші елементи техногенного середовища в зоні впливу об'єкту відсутні.

Вплив об'єкту державної екологічної експертизи на техногенне середовище характеризується як *екологічно допустимий*.

Поводження з відходами:

Процес утворення та поводження з відходами регулюється вимогами Закону України «Про відходи».

При експлуатації об'єкту утворюються зольний залишок – 570 т/рік, господарсько-побутові відходи - 20,64 т/рік., відпрацьовані люмінесцентні лампи – 21 од.

На території об'єкту обладнані відповідно до вимог діючих санітарно-гігієнічних норм і правил місця зберігання відходів.

При виникненні аварійних ситуацій кількісний та якісний склад відходів визначається на місцях, по мірі їх утворення у порядку до вимог діючих законодавчих норм і актів. Подальше поводження з відходами здійснюватиметься у відповідності до вимог Закону України «Про відходи».

Розгляд аварійних ситуацій:

Аварії – це вихід зі строю машин, механізмів, комунікацій, споруд та їх систем внаслідок порушення технології виконання робіт, правил експлуатації заходів безпеки, помилок, допущених при проектуванні, будівництві, заготівлі агрегатів, стихійного лиха. Небезпеки об'єкту обумовлені технологічними характеристиками обладнання.

З метою недопущення виникнення аварійних ситуацій передбачено ряд організаційно-технічних заходів. На випадок виникнення аварійної ситуації передбачений ряд організаційно-технічних заходів, спрямованих на ліквідацію виниклої ситуації та недопущення забруднення навколишнього природного середовища (наявність плану локалізації та ліквідації аварійних ситуацій

розробленого та узгодженого у встановленому законодавством порядку, наявність оперативного плану по боротьбі з пожежею, дотримання вимог Закону України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» тощо).

Матеріали ОВНС до робочого проекту «Технічне переоснащення котельні по вул. Купчинського, 14а в м. Тернопіль для використання альтернативних видів палива», у т.ч., остаточний вплив, з урахуванням та на підставі виконання вищевизначених вимог та умов, приймається та оцінюється як допустимий.

Відповідно до наданих на розгляд матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище до робочого проекту «Технічне переоснащення котельні по вул. Купчинського, 14а в м. Тернопіль для використання альтернативних видів палива» та враховуючи передбачені організаційно-технічні та природоохоронні заходи планованої діяльності, яка згідно з наданими відомостями визначається екологічно допустимою, Міністерство екології та природних ресурсів України вважає за можливе визнати екологічну допустимість прийнятих у наданих матеріалах рішень та надати їм позитивну оцінку за умови дотримання вимог природоохоронного дозвільно-ліцензійної діяльності

**Директор
Департаменту екологічної безпеки
та дозвільно-ліцензійної діяльності**

С.І. Лук'янчук

**Заступник Директора Департаменту –
начальник Управління з питань
оцінки впливу на довкілля та
дозвільно-ліцензійної діяльності
Департаменту екологічної безпеки та
дозвільно-ліцензійної діяльності**

О.В. Крамаренко